

ROMÂNII PENTRU ROMÂNII

**În exclusivitate pentru revista
„Independența Română-Independența prin cultură”**

Caravana cinematografică „Români pentru români”, inițiată de Dumitru Pohoș, directorul Societății „GCC Global Film SRL”, și menită a duce filme românești în zone locuite de români din afara granițelor României, a poposit la Cernăuți și în localități rurale limitrofe de prin zonele Storojineț și Herța din Nordul Bucovinei. Împreună cu autorul acestei binevenite inițiative culturale, cu producătorul și operatorul Mihai Gheorghiu, cu remarcabilii tehnicieni Doru Popescu și Marius Constantin am avut onoarea și bucuria de a participa la această benefică acțiune cinematografică, ba mai mult, mi-a revenit plăcuta misiune de a prezenta fiecare dintre programele de filme proiectate. Experiența acestui turneu cinematografic în așezări românești din Nordul Bucovinei ucrainene rămâne de neuitat. Încă de la intrarea noastră în Cernăuți ne-a întâmpinat președintele Societății pentru Cultură Românească „Mihai Eminescu” din regiunea Cernăuți, domnul Vasile Bâcu, care ne-a fost statornică, prietenoasă și generoasă gazdă pe tot parcursul șederii noastre în Bucovina de Nord. Caravana noastră cinematografică a conținut peste 70 de filme, artistice de lung metraj, documentare și animate, din care am ales, pentru fiecare program, în funcție de natura publicului, ceea ce ni s-a părut mai potrivit, dar, după încheierea vizionărilor, tot stocul de filme românești a rămas în custodia gazdei noastre, urmând ca respectivele creații cinematografice să fie prezentate tuturor celor interesați, după plecarea noastră.

Primul popas cinematografic a fost la Casa de Cultură din comuna Pătrăuții de Jos, unde ne-a întâmpinat o emoționantă sală arhiplină, tinerească, cu mulți copii și adolescenți, școlari din clase mai mici sau mai mari, cu profesori și părinți. Am considerat că un program cinematografic axat pe opera lui Ion Creangă este foarte potrivit pentru numerosul public românesc din Pătrăuții de Jos, drept pentru care am ales două filme de animație, Pupăza din tei de Lucian Profirescu (un film cu o grafică stilizată și cu un Nică al lui Ștefan a Petrii ciufulit și hazliu) și Punguța cu doi bani de Margareta Niculescu (un film cu păpuși animate de o maestră a genului), precum și lung metrajul De-aș fi...Harap Alb de Ion Popescu Gopo, o adevărată bijuterie cinematografică, în care strălucitul regizor a adaptat cu multă originalitate și libertate povestirea lui Ion Creangă la cerințele unei comedii cinematografice moderne, cu sprijinul unor actori de prim rang, printre care Florin Piersic (un Harap Alb cuceritor), Cristea Avram (frumusețea Spânului fiind - cum spunea un critic, „tăioasă, ca o lamă de Toledo”), George Demetru (Craiul), Eugenia Popovici (Crăiasa), Emil Botta (Vrăjitorul), Irina Petrescu (Fata Vrăjitorului), Septimiu Sever și Constantin Codrescu (frații lui Harap Alb), Fory Eterle (Verde Împărat), Liliana Tomescu (Ochilă), Puiu Călinescu (Gerilă), Florin Vasiliu (Setilă), Mircea Bogdan (Flămânzilă), Viorel Manta (Păsărilă)... Gazdele de la Casa de Cultură din Pătrăuții de Jos, doamnele Larisa Popescu și Natalia Balan, ca și profesoara Eleonora Schipor s-au întrecut pe sine, făcându-ne să ne simțim ca acasă. Cer scuze cititorului pentru o mărturisire: întâmplarea a făcut ca ziua respectivă (17 mai) să fie și ziua mea de naștere, gazdele mi-au oferit o aniversare din suflet, mi-au cântat „la mulți ani!” în trei limbi (română, poloneză și ucraineană), între noi s-a creat o trainică relație sufletească, fapt care mă determină să vorbesc cu emoție, cu respect și dragoste despre prietenele și strănepoatele mele din Pătrăuții de Jos, Natalia și Larisa...

În ziua următoare am fost în comuna Horbova, pentru locuitorii căreia am ales filmul istoric Frații Jderi de Mircea Drăgan, inspirat de romanul „Ucenicia lui Ionuț” de Mihail Sadoveanu, un film din 1973 cu o distribuție selectă, din care fac parte, printre alții, Gheorghe Cozorici (Ștefan cel Mare), Sebastian Papaiani (Ionuț Jder), George Calboreanu (Nechifor Căliman), Geo Barton (Comisul Manole Jder), Sandina Stan (Comisoaia Ilisaftea), Iurie Darie (Simion Jder), Ștefan Velniciuc (Alexăndrel Vodă), George Motoi (Damian Jder), Toma Dimitriu (Amfilohie Șendrea), Emanoil Petruț (Ieromonahul Nicodim), Florin Piersic (Vistiernicul Cristea). Pe seară am ajuns, la câțiva kilometri distanță, la Mănăstirea „Înălțarea Domnului” din Bănceni (din punctul meu de vedere o adevărată „minune a lumii”), unde ne aștepta o sală entuziastă de copii (măicuțele de la mănăstire au în grija lor câteva sute de copii din zonele limitrofe), în straie de sărbătoare. Micilor spectatori de la Bănceni le-am pregătit filmul de păpuși animat Domnul Goe de Bob Călinescu (o seducătoare variantă cinematografică a schiței omonime de Ion Luca Caragiale despre un băiețel cam năzdrăvan) și lung metrajul Un bulgăre de humă de Nicolae Mărgineanu, captivanta povestire cinematografică a prieteniei dintre ilustrul povestitor Ion Creangă (Dorel Vișan) și poetul nepereche Mihai Eminescu (Adrian Pinte), printre personajele principale fiind și Veronica Micle (Maria Ploae) și Tinca, tovarășa de viață a lui Ion Creangă (Mioara Ifrim)... Cele două filme au fost foarte bine primite, aplaudate „la scenă deschisă”. După proiecție, copiii din Bănceni mi-au cântat și ei „mulți ani trăiască”, iar măicuțele de la mănăstire au invitat delegația românească la o gustoasă „cină de taină”...

Succesul filmului Un bulgăre de humă ne-a determinat să programăm filmul cu Ion Creangă și Mihai Eminescu și ziua următoare, la Căminul cultural din comuna Carapciu (mai ales pentru că spectatorii principali erau elevii Liceului „Mihai Eminescu” din localitate). Pentru că spectatorii erau, de data aceasta, elevi din clasele mai mari, am programat în deschidere filmul de animație (dar și cu actori, printre care Victor Rebengiuc și Eusebiu Ștefănescu) Boborul de Radu Igazsag, ecranizare a pamfletului cu titlu omonim de Ion Luca Caragiale, despre așa numita „republică de la Ploiești”, care n-a durat mai mult de 15 ore.

Alegerea noastră s-a dovedit, din nou, inspirată, după amiaza cinematografică românească de la Carapciu rămânând, pentru spectatori, o amintire de neuitat, după cum ne-a mărturisit și primarul comunei, domnul Nicolae Scutaru. Următoarea zi cinematografică s-a desfășurat la Cernăuți. După amiază, la Palatul Culturii din localitate au avut loc două spectacole cinematografice.

Primul, destinat unor copii din primele clase primare, cu filmele de animație Dumbrava minunată de Olimp Vărășteanu (povestea Lizucăi și a lui Patrocle scrisă de Mihail Sadoveanu) și Domnul Goe de Bob Călinescu. Al doilea spectacol, destinat unui public tânăr și matur, a conținut din nou filmul lui Nicolae Mărgineanu Un bulgăre de humă, primit, de asemenea, cu aplauze. Seara, caravana cinematografică „Români pentru români” a fost găzduită de Societatea pentru Cultura Românească „Mihai Eminescu” din regiunea Cernăuți, am fost, așadar, oaspeții domnului Vasile Băcu. Spectacolul cinematografic - la care a participat și consulul României la Cernăuți, domnul Ionel Ivan - a conținut impresionantul documentar istoric Serbările dezrobirii (despre vizita MS Regele Mihai și MS Regina Mamă Elena la Chișinău și Cernăuți, pe

teritoriile dezrobite din timpul celui de al doilea război mondial) și un interesant documentar de lung metraj produs de TVR despre tezaurul României la Moscova. Au ținut să fie cu noi, în seara respectivă, și noii noștri prieteni din Pătrăuții de Jos, Natalia Balan, Larisa Popescu, Eleonora Schipor și primarul comunei. Printre participanți, intelectuali de marcă din Cernăuți, cu care ne-am întreținut îndelung, unii dintre ei producându-mi și o bucurie personală, oferindu-mi date inedite despre bunicul meu, Valeriu Braniște, care, înspre sfârșitul veacului al XIX-lea, a condus, la Cernăuți, câțiva ani de zile, ziarul „Patria”.

CĂLIN CĂLIMAN
Critic și istoric de film

INDEPENDENȚA ROMÂNĂ

*Independența
prin Cultură*